

Edukacja dla bezpieczeństwa klasa 8

Wymagania edukacyjne na poszczególne śródroczne oceny klasyfikacyjne

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Dostateczna Uczeń opanował wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:	Dobra Uczeń opanował wymagania na ocenę dostateczną oraz:	bardzo dobra Uczeń opanował wymagania na ocenę dobrą oraz:	Celująca Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach					
1. Istota udzielania pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić zasady zachowania się ratujących (świadków zdarzenia) w miejscu wypadku. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić znaczenie udzielania pierwszej pomocy; • omówić zasady zabezpieczenia miejsca wypadku. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia; • podać przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić rolę świadka zdarzenia w pierwszej pomocy; • ocenić zachowanie się świadków zdarzenia (ratujących) na miejscu wypadku.
2. Łańcuch ratunkowy – nie masz prawa go zerwać	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia; • unikać narażania własnego zdrowia na niebezpieczeństwo; • ocenić własne możliwości; 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady postępowania bezpiecznego dla ratownika; • wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej; • podać przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie „stan zagrożenia życia”; • rozpoznać potencjalne źródła zagrożeń w kontakcie z poszkodowanym. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, że prawidłowe wezwanie pomocy może mieć istotne znaczenie dla ratowania życia poszkodowanych; • scharakteryzować poszczególne ogniwa

	<ul style="list-style-type: none"> • wezwać odpowiednią pomoc. 		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać sposoby zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej. 		<p>łańcucha ratunkowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenie stanu zdrowia lub zagrożenia życia.
3. Ocena stanu poszkodowanych	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić przytomność poszkodowanego; • ocenić czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund); • udrożnić drogi oddechowe rękoczynem czoło-żuchwa; • systematycznie ponawiać ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać u osoby stan zagrożenia życia; • wyjaśnić mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej; • postępować według poznanego schematu ratunkowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady postępowania bezpiecznego dla ratownika; • odwrócić na plecy poszkodowanego leżącego na brzuchu, gdy zachodzi taka konieczność; • rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić objawy utraty przytomności; • wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku; • podać przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach. 	<ul style="list-style-type: none"> • dowieść konieczności udzielania pierwszej pomocy w przypadku zaburzeń czynności życiowych poszkodowanego; • wyjaśnić rolę układu nerwowego, układu krwionośnego i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych.

	<ul style="list-style-type: none"> • wezwać odpowiednią pomoc. 				
4. Postępowanie podczas utraty przytomności i zasłabnięć	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić przytomność poszkodowanego; • udrożnić drogi oddechowe rękoczynem czoło–żuchwa; • ocenić czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund); • systematycznie ponawiać ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej; • ułożyć osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • postępować według poznanego schematu ratunkowego; • udzielić pomocy osobie omdlełej; • wymienić zagrożenia dla osoby nieprzytomnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej; • omówić zasady postępowania bezpiecznego dla ratownika. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazać związek między utratą przytomności a zagrożeniem życia; • wymienić przyczyny i objawy nagłych zasłabnięć i utraty przytomności. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić rolę układu nerwowego, układu krwionośnego i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych; • omówić zasady postępowania z osobą nieprzytomną.
5. Pierwsza pomoc w zaburzeniach	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać czynności życiowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać na manekinie uciski klatki piersiowej i oddech 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najczęstsze przyczyny zaburzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać zastosowanie automatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność udzielania pierwszej

oddychania i krążenia	<p>poszkodowanego lub ich brak;</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępować według poznanego schematu ratowniczego; • wykonać na manekinie uciski klatki piersiowej; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<p>zastępczy, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą.</p>	<p>czynności życiowych poszkodowanego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia; • wyjaśnić pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”. 	<p>defibrylatora zewnętrznego (AED);</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazać wpływ zastosowania AED na zwiększenie skuteczności akcji resuscytacyjnej; • wymienić oznaki nagłego zatrzymania krążenia. 	<p>pomocy w przypadku zaburzeń czynności życiowych poszkodowanego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości.
6. Ciała obce w organizmie	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać na manekinie rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować poznany schemat ratunkowy; • wymienić przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie i mechanizm zadławienia; • postępować według poznanego schematu ratunkowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić schemat postępowania w przypadku zadławienia. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność udzielania pierwszej pomocy w przypadku zakrztuszenia lub zadławienia.
7. Pierwsza pomoc w zranieniach, skaleczeniach i ranach	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić środki stanowiące wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; • wyjaśnić zastosowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej; • opatrzyć rany kończyn chustą trójkątną; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce przygotowanej na wyprawę turystyczną; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie rany; • wskazać zależność między sposobem opatrzenia rany a jej gojeniem się; • zaplanować wyposażenie apteczki dla kilkuosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność opatrywania ran; • rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnić zasady

	<p>poszczególnych materiałów opatrunkowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonać opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny; • posługiwać się chustą trójkątną podczas opatrywania ran i unieruchamiania kończyn; • bezpiecznie zdjąć rękawiczki ochronne; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować podstawowe zasady opatrywania ran; • zastosować właściwe opatrunki w zależności od rodzaju urazu i umiejscowienia rany. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn; • wymienić przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce samochodowej; • wykonać opatrunek osłaniający na ranę głowy, szyi, twarzy, klatki piersiowej i jamy brzusznej. 	<p>grupy na wyprawę turystyczną w zależności od pory roku.</p>	<p>bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku.</p>
8. Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać opatrunek uciskowy; • zatamować krwotok za pomocą opatrunku; • wezwać odpowiednią pomoc; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak rozpoznać krwotok zewnętrzny; • opisać opatrunek uciskowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • ułożyć poszkodowanego w odpowiedniej pozycji, w zależności od umiejscowienia urazu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: „rana”, „krwotok”; • wyjaśnić, dlaczego silny krwotok zagraża życiu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić zagrożenie związane z silnym krwotokiem; • rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnić zasady bezpiecznego

	<ul style="list-style-type: none"> • bezpiecznie zdjąć rękawiczki ochronne. 				postępowania w rejonie wypadku.
9. Urazy kości i uszkodzenia stawów	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować unieruchomienie obłożeniowe; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać podręczne środki do unieruchomienia urazu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie „złamanie”; • wymienić przyczyny urazów kostno-stawowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy.
10. Wpływ wysokiej temperatury na organizm człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • zademonstrować metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach; • wymienić przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stopnie oparzeń termicznych; • omówić zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić skutki działania wysokiej temperatury na organizm człowieka; • wyjaśnić pojęcie „oparzenie”. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas lekcji.
11. Wpływ niskiej temperatury na organizm człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • udzielić pomocy w przypadku odmrożenia miejscowego; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w odmrożeniach. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady postępowania w przypadku odmrożenia miejscowego; • wyjaśnić pojęcia: „odmrożenie”, „wychłodzenie”. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas lekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stopnie odmrożeń; • omówić skutki działania niskiej temperatury na organizm człowieka.

<p>12. Postępowanie w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać stan poszkodowanego, sprawdzić czynności życiowe; wymienić zagrożenia dla osoby nieprzytomnej; wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać u osoby stan zagrożenia życia; przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas lekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> udzielić pomocy osobie porażonej prądem; omówić zasady postępowania w zależności od sytuacji urazowej. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach; wyjaśnić, jak należy udzielać pomocy podczas kąpieli, załamania lodu, porażenia prądem. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku.
---	--	---	---	---	---

Wymagania edukacyjne na poszczególne roczne oceny klasyfikacyjne

Dział 2. Edukacja zdrowotna					
<p>13. Zdrowie i czynniki je warunkujące</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu, a także wskazać te, które szczególnie często występują wśród nastolatków. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić własne zachowania związane ze zdrowiem. 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ, od takich, na które nie może mieć wpływu; wyjaśnić wpływ stresu na zdrowie. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić krótkoterminowe i długoterminowe skutki zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; wyjaśnić zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym i społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych.
<p>14. Komunikacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> dobrać i zademonstrować 	<ul style="list-style-type: none"> dobrać i zademonstrować 	<ul style="list-style-type: none"> ustalić indywidualny plan działania 	<ul style="list-style-type: none"> ustalić, co sam może zrobić, aby stworzyć 	<ul style="list-style-type: none"> zaplanować rozwój umiejętności

interpersonalna	umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa).	umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie).	uwzględniający rozwój umiejętności komunikacji interpersonalnej.	warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia, a także służące rozwojowi komunikacji interpersonalnej.	komunikacji interpersonalnej, uwzględniającej zachowania asertywne oraz negocjacje.
Dział 3. Bezpieczeństwo państwa					
15. Bezpieczne państwo	<ul style="list-style-type: none"> wymienić składniki bezpieczeństwa państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co rozumie przez pojęcie „bezpieczne państwo”. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i scharakteryzować podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> określić istotę problemu bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat bezpieczeństwa państwa.
16. Polska a bezpieczeństwo międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> orientować się w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa, wynikających z położenia Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić czynniki mające wpływ na bezpieczeństwo Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić organizacje międzynarodowe i przedstawić ich rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić filary współczesnego bezpieczeństwa Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski.
Dział 4. Działania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń					
17. Ostrzeżenie i alarmowanie ludności o zagrożeniach	<ul style="list-style-type: none"> rozdzielić poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omówić zasady właściwego 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób zachowania się uczniów po usłyszeniu sygnału alarmu; wskazać drogi ewakuacji w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rodzaje alarmów; wymienić zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów; uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb i innych podmiotów; 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb i innych podmiotów;

	<p>zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachować się po ogłoszeniu alarmu w szkole. 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić zasady zachowania się ludności po usłyszeniu sygnału alarmowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rodzaje alarmów. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić przydatność znajomości sygnałów alarmowych.
18. Zagrożenia powodziowe	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady zagrożeń związanych z wystąpieniem powodzi; • podać zasady postępowania w razie zagrożenia powodzią. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie kolorów stosowanych w ratownictwie powodziowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji wystąpienia powodzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb ratowniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego na terenach powodziowych należy przeciwdziałać panice.
19. Zagrożenia pożarowe	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy; • rozpoznać i prawidłowo zareagować na sygnał alarmu o pożarze w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady zachowania się podczas pożarów; • omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożeń cywilizacyjnych; • uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb ratunkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w szkole miejsca szczególnie zagrożone wystąpieniem pożaru i uzasadnić swój wybór. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić najczęstsze przyczyny powstawania pożarów; • uzasadnić celowość przestrzegania zasad ochrony przeciwpożarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice; • planować postępowanie uczniów po usłyszeniu sygnału o pożarze.

20. Zagrożenia związane z działalnością człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady nadzwyczajnych zagrożeń wywołanych przez człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb ratunkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać rodzaje zagrożeń związanych z działalnością człowieka; omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożeń cywilizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice.
21. Zagrożenia wywołane substancjami toksycznymi	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady zagrożeń środowiskowych; opisać pożądane zachowania ludności w sytuacji zagrożeń chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady postępowania w razie uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożenia substancjami toksycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady nadzwyczajnych zagrożeń wywołanych przez człowieka; zaplanować kolejność działań domowników w sytuacji zagrożenia chlorem gazowym. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń różnych służb i innych podmiotów; opisać miejsca eksponowania znaków substancji toksycznych.
22. Ewakuacja z terenu zagrożonego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady zagrożeń środowiskowych mogących być przyczyną ewakuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić obowiązki ludności w sytuacjach wymagających ewakuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożenia. 	<ul style="list-style-type: none"> zaplanować ewakuację rodziny na wypadek klęski żywiołowej; uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w czasie prowadzenia ewakuacji z terenu zagrożonego.
23. Zagrożenia terrorystyczne	<ul style="list-style-type: none"> omówić zasady postępowania w sytuacji wystąpienia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić zasady zachowania się ludności w sytuacji pojawienia się grupy antyterrorystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji wystąpienia zdarzenia terrorystycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb biorących udział w

	zdarzenia terrorystycznego.				zdarzeniu antyterrorystycznym.
--	--------------------------------	--	--	--	-----------------------------------

Ocena niedostateczna:

Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wymaganych na ocenę dopuszczającą, ma poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach. Nie wykazuje zaangażowania, odmawia współpracy z nauczycielem. Nie prowadzi poprawnie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń, często nie realizuje poleceń. Nie korzysta z udzielanej pomocy w nauce.